

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om statsandelar till kommunerna, lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården, lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet samt lagen om fritt bildningsarbete

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition förslås att lagen om statsandelar till kommunerna, lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården, lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet samt lagen om fritt bildningsarbete skall ändras.

Avsikten är att periodisera fyraårsjusteringen av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna över tre år så, att av justeringen av kostnadsfördelningen tas hälften in i statsbudgeten för 2001 och av den totala justeringen av kostnadsfördelningen beräknad på nivån för 2001 tas en fjärdedel in i budgeten för 2002 och en fjärdedel i budgeten för 2003. Förslaget genomförs genom att lagen om statsandelar till kommunerna kompletteras med bestämmelser om periodisering, vilken skall tillämpas under bestämda år.

I systemet med statsandelar för social- och hälsovården periodiseras justeringen av kostnadsfördelningen på motsvarande sätt genom att en liknande bestämmelse som den ovan nämnda fogas till lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården.

Inom området för undervisnings- och kulturverksamheten föreslås att lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet samt lagen om fritt bildningsarbete skall ändras. De nedskärningar som gjordes på 1990-talet på grund av sparåtgärderna inom statsekonomi i de priser per enhet som läggs till grund för statsfinansieringen av undervisnings- och kulturverksamhet skall gradvis avvecklas under åren 2001—2003. I priserna per enhet föreslås en genomsnittlig nivåhöjning på fem procent 2001 och en genomsnittlig nivåhöjning på tre procent 2002. Priserna per enhet för 2003 beräknas för varje utbildningsområde på basis av de faktiska genomsnittliga kostnaderna. Arrangemanget

skall gälla priserna per enhet per elev och per studerande i grundläggande utbildning, gymnasier, yrkesutbildning och yrkeshögskolor, priserna per enhet per studerandedygn i riksomfattande idrottsutbildningscenter, priserna per enhet per invånare för bibliotek samt priserna per enhet per undervisningstimme i medborgarinstitut och i grundläggande konstundervisning. De priser per enhet som tillämpas på utbildning som ordnas som fritt bildningsarbete i folkhögskolor och studiecentraler skall redan 2001 justeras så att de överensstämmer med de verkliga kostnaderna per enhet.

Lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet skall dessutom ändras så att också grunderna för finansieringen av grundläggande yrkesutbildning som ordnas i form av läroavtalsutbildning från 2001 beaktas i kommunens finansieringsandel av undervisningsverksamhetens och bibliotekets driftskostnader. Det pris per enhet per årsverk som läggs till grund för statsandelen till museerna föreslås bli höjt.

Syftet är dessutom att säkerställa att de särskilda ekonomiska svårigheter som verkställigheten av lagen om statsandelar till kommunerna medför för vissa kommuner kan beaktas när finansieringsunderstöd enligt prövning beviljas för 2001.

Lagen om statsandelar till kommunerna, lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården, lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet samt lagen om fritt bildningsarbete föreslås också bli kompletterade med bestämmelser om beräkningen av andelarna vid ändringar i kommunindelningen där kommunen delas så att den blir en del av andra kommuner. Bestämmelserna är nödvändiga, eftersom de lagenli-

ga uppgifter om kommunerna som behövs för att beräkna statsandelarna för kommundelarna inte är tillgängliga när statsandelsbeslut skall fattas.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2001 och avses bli behandlad i samband med den. De förslagna lagarna avses träda i kraft vid ingången av 2001.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
MOTIVERING	4
1. Nuläge	4
1.1. Allmänt	4
1.2. Statsandel för social- och hälsovården.....	4
1.3. Minskningar i statsfinansieringen av undervisningsverksamheten och biblioteken	5
1.4. Kostnader att beakta vid beräkning av priserna per enhet för undervisningsverksamhet	6
1.5. Kommunens finansieringsandel vid grundläggande yrkesutbildning som ordnas i form av läroavtalsutbildning	7
1.6. Priset per enhet för museer	7
1.7. Grunderna för understöd enligt prövning och fastställandet av statsandelen vid kommunindelning.....	7
1.8. Bedömning av nuläget	8
2. Propositionens mål.....	8
3. Föreslagna ändringar	8
3.1. Ändringar som gäller lagen om statsandelar till kommunerna.....	8
3.2. Ändring av lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården	9
3.3. Ändringar som gäller undervisnings- och kulturverksamhet.....	10
4. Propositionens verkningar	13
5. Beredningen av propositionen	15
6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll.....	15
7. Ikraftträdande.....	15
LAGFÖRSLAGEN	16
om ändring av lagen om statsandelar till kommunerna	16
om ändring av lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården	17
om ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet..	18
om ändring av lagen om fritt bildningsarbete.....	20
BILAGA.....	22
PARALLELLTEXTER.....	22
om ändring av lagen om statsandelar till kommunerna	22
om ändring av lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården	24
om ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet..	26
om ändring av lagen om fritt bildningsarbete.....	30

MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Allmänt

Systemet med statsandelar till kommunerna reviderades vid ingången av 1997. Då trädde lagen om statsandelar till kommunerna (1147/1996) i kraft samt de ändringar av statsandelssystemet som hade gjorts i lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/1992), lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (705/1992) samt i lagstiftningen om fritt bildningsarbete. I lagarna bestäms om principen för statsandelssystemet, enligt vilken kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna inte på lång sikt skall förändras jämfört med den situation som råder när lagen träder i kraft.

Kostnadsfördelningen mellan staten och kommunen följs genom att statsandelarna och de kalkylerade kostnader som ligger till grund för dem, utan minskningen 1998, samt förändringen av de driftsutgifter som omfattas av dem under ikraftträdelseåret, som är utgångsår, och justeringsåret jämförs på enhetliga grunder. Justeringen omfattar de uppgiftsbaserade statsandelarna som helhet oberoende av att statsandelen för undervisnings- och kulturverksamhet kan betalas även till en annan huvudman för verksamheten än kommunen. Justeringen gäller inte allmänna statsandelar, och principen tillämpas inte på kostnader som föranleds av anläggningsprojekt eller annan kulturverksamhet än biblioteksväsendet och inte på kalkylerade räntor, låneskötselutgifter eller avskrivningar.

Bestämmelser om justering av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna finns i 6 § lagen om statsandelar till kommunerna. I paragrafen sägs att de genomsnittliga beloppen av de uppgiftsbaserade statsandelarna eller av de belopp eller kalkylerade kostnader som ligger till grund för bestämmande av dem justeras i överensstämmelse med utredningarna vart fjärde år (*justeringsår*) så som lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården och lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet stadgar. Bestämmelser om

grunderna för fastställande av statsandelarna finns 3 §. I 3 § 4 punkten förutsätts att den förskjutning i kostnadsfördelningen som konstaterats under justeringsåret skall beaktas i statsandelarna för följande år.

På undervisningsministeriets förvaltningsområde omfattar justeringen av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna för närvarande undervisningsverksamheten med undantag av läroavtalsutbildningen och de särskilda yrkesläroanstalter som drivs av näringslivet, samt biblioteken. I fråga om undervisningsverksamheten och biblioteken beräknas de priser per enhet som läggs till grund för statsandelen vartannat år på basis av de faktiska genomsnittliga kostnaderna. Mekanismen för beräkning av priserna per enhet bibehåller således kostnadsfördelningen oförändrad utan vidare åtgärder. Mekanismen för granskning av kostnadsfördelningen har samordnats med det justeringsförfarande som anges i 6 § lagen om statsandelar till kommunerna så, att priserna per enhet beräknas på basis av de faktiska kostnaderna det justeringsår som anges i nämnda bestämmelse. Den helhetsgranskning av kostnadsfördelningen som görs vart fjärde år innefattar således också kostnaderna för undervisningsverksamhet och bibliotek.

1.2. Statsandel för social- och hälsovården

I 18 § lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården bestäms närmare om bibehållandet och justeringen av kostnadsfördelningen av statsandelarna för social- och hälsovården. I 1 mom. sägs att kostnaderna för den kommunala social- och hälsovården fördelas mellan kommunerna och staten så att kommunernas andel av de kostnader som bestäms enligt denna lag är 75,8 procent och statens andel 24,2 procent. Enligt 3 mom. skall kostnadsfördelningen utredas vart fjärde år på motsvarande sätt som det allmänna statsandelssystemet. Om den genomförda kostnadsfördelningen beräknad på riksnivå för året före justeringsåret skiljer sig från situationen enligt 1 mom., skall beloppen av statsandelarna justeras så att kost-

nadsfördelningen återgår till nivån enligt 1 mom. vid ingången av året efter justeringsåret. Om uppgifterna för året före justeringsåret då inte är tillgängliga, används uppgifterna från föregående år. I samband med utredningen av kostnadsfördelningen kan den inbördes avvägningen av bestämningsgrunderna för statsandelen ändras så att den motsvarar de förändringar som inträffat i servicebehovet.

Statsandelen för driftskostnaderna inom social- och hälsovården utgörs av skillnaden mellan de kalkylerade kostnader som fastställts för kommunen och dess självfinansieringsandel. De kalkylerade kostnaderna bestäms särskilt på basis av bestämningsfaktorer för socialvården samt hälso- och sjukvården samt kommunens perifera läge. I samband med vissa bestämningsfaktorer tillämpas kommunspecifika koefficienter. Inom socialvården är koefficienterna arbetslöshetskoefficienten och sysselsättningskoefficienten, inom hälso- och sjukvården sjukfrekvenskoefficienten. När kostnaderna för socialvården beräknas beaktas även antalet arbetslösa i kommunen. För de kommuner som bestämts särskilt multipliceras de sammanlagda kostnaderna för socialvården och hälso- och sjukvården ännu med en fjärrortskoefficient.

1.3. Minskningar i statsfinansieringen av undervisningsverksamheten och biblioteken

Som ett led i åtgärderna för att spara in på de offentliga utgifterna under 1993—1995 gjordes nedskärningar i de priser per enhet som läggs till grund för statsandelen för undervisnings- och kulturverksamhet. Dessa procentuella nedskärningar, som baserar sig på specialbestämmelser i lagstiftningen, riktade sig till statsandelarna till huvudmän för inrättningar inom undervisnings- och kulturverksamhet och de minskade på motsvarande sätt hemkommunernas betalningsandelar till inrättningarnas huvudmän. Nedskärningarna i priserna per enhet gällde den grundläggande utbildningen, gymnasierna, yrkesutbildningen, biblioteken, medborgarinstituten, musikläroanstalterna, folkhögskolorna, idrottsutbildningscentrerna och studiecetralerna.

Med nedskärningarna i priserna per enhet försökte man åstadkomma inbesparingar i de olika funktionerna inom undervisnings- och kulturverksamheten. Nedskärningarna ledde de facto till att utgifterna minskade på huvudmannanivå. Som exempel kan nämnas att de fasta utgifterna per elev i den grundläggande utbildningen sjönk med ca åtta procent från 1990 till 1996. I gymnasiet sjönk utgifterna då med upp till 16 procent. I och med att den allmänna ekonomiska situationen förbättrats har kostnaderna för undervisnings- och kulturverksamheten åter stigit i slutet av 1990-talet. I synnerhet i de stora städerna har kostnaderna för den grundläggande utbildningen stigit.

Under 1996—1998 riktade sig de nya sparåtgärderna i fråga om de offentliga utgifterna också inom undervisningsverksamheten endast till kommunerna och allmänt till den kommunala ekonomin. Priserna per enhet sänktes inte ytterligare, utan de nya inbesparingarna genomfördes per invånare. De tidigare genomförda nedskärningarna i priserna per enhet gällde fortfarande. Ar 1996 minskades statsandelen för kommunen med 262 mark per kommuninvånare med stöd av lagen om vissa regleringar av statsandelarna till kommunerna 1996 (1443/1995). Ar 1997 och 1998 genomfördes nya inbesparingar per invånare genom en permanent höjning av den kommunala finansieringsandel av undervisningsverksamhetens och bibliotekets driftskostnader som anges i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. Ar 1998 var nämnda höjning av finansieringsandelen 613 mark per kommuninvånare. Detta belopp justeras årligen enligt ändringen i kostnadsnivån och uppgår 2000 till 648 mark.

De nedskärningar som gjorts i priserna per enhet för den grundläggande utbildningen, gymnasierna, yrkesutbildningen, yrkeshögskolorna, biblioteken, medborgarinstituten och den grundläggande konstundervisningen, som finansieras på basis av antalet undervisningstimmar, har sedan 1999 varit gällande med stöd av en bestämmelse i 65 § 1 mom. lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (635/1998) där det ges en övre gräns för priserna per enhet. En motsvarande bestämmelse om beräkning

av priserna per enhet för 1997 och 1998 ingick också i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet som gällde före 1999. Nämnda 65 § 1 mom. gäller beräkning av priserna per enhet för 1999 på basis av de faktiska kostnaderna för 1997. Eftersom priserna per enhet för finansieringen av nämnda funktioner enligt finansieringslagen beräknas endast vartannat år på basis av den faktiska genomsnittliga kostnaderna, anger finansieringslagens 65 § 1 mom. nivån på priserna per enhet också för 2000. Utan lagstiftningsåtgärder skulle de nedskärningar som gjorts i priserna per enhet däremot upphöra att gälla 2001 och priserna per enhet borde nämnda år beräknas för respektive utbildningsområde på basis av de faktiska kostnaderna under 1999 inom utbildningsområdet i fråga.

Enligt 65 § 1 mom. lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet beräknades priserna per enhet för 1999 på basis av kostnaderna för 1997 så, att de priser per enhet som bestämts för 1999 och de statsandelsgrunder som beräknas på basis av antalet elever, studerande, undervisningstimmar och invånare 1997, och som tillämpats vid beräkning av statsandelarna för 1998, inte överskred de kalkylerade statsandelsgrunderna för 1998 justerade med ändringen i kostnadsnivån. Enligt nämnda paragraf motsvarade det inbördes förhållandet mellan de priser per enhet som bestämts för ovannämnda funktioner 1999 dessa funktioners kostnadsutfall 1997. Enligt sparbesluten i den offentliga ekonomin sänktes dock de slutliga priserna per enhet jämnt utgående från hur mycket de kalkylerade statsandelsgrunderna för 1999, beräknade på basis av de verkliga kostnaderna, skulle ha överskridit de 1998 tillämpade statsandelsgrunderna justerade enligt ändringen i kostnadsnivån.

I folkhögskolor, idrottsutbildningscentrer och studiecentraler blev minskningarna i priserna per enhet inte gällande på det sätt som anges i 65 § 1 mom. lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet, utan priserna per enhet frystes ner på tidigare års nivå så att de bestämdes vara lika med föregående års priser per enhet justerade med finansårets kostnadsnivå. För närvarande baserar sig priserna per enhet för fritt bildnings-

arbete i nämnda läroanstalter på 30 § lagen om fritt bildningsarbete (632/1998), enligt vilken priserna per enhet för 1998, justerade med den uppskattade ändringen i kostnadsnivån, bestämdes till priser per enhet för 1999 vid folkhögskolorna, idrottsutbildningscentrerna och studiecentralerna. Priserna per enhet för 2000 bestämdes på motsvarande sätt på basis av priserna per enhet för 1999. Enligt gällande bestämmelser skall också priserna per enhet för 2001 för nämnda läroanstalter bestämmas enligt läroanstaltsform på basis av de faktiska genomsnittliga kostnaderna för 1999.

På grund av ovan relaterade åtgärder och utgående från de kostnadsuppgifter för 1999 som utbildningsanordnarna givit understeg de priser per enhet som lagts till grund för statsfinansieringen de faktiska kostnaderna per enhet för nämnda år med 12 procent i den grundläggande utbildningen, 9 procent i gymnasiet, 14 procent i yrkesutbildningen och 14 procent i yrkeshögskolorna. Den genomsnittliga underdimensioneringen i priserna per enhet i nämnda funktioner var 12 procent. Underdimensioneringen i priserna per enhet i förhållande till de faktiska kostnaderna var utgående från de kostnadsuppgifter för 1999 som utbildningsanordnarna givit 11 procent i medborgarinstituten, 12 procent i den grundläggande konstundervisningen som finansieras på basis av antalet undervisningstimmar och 7 procent i biblioteken.

I fråga om den utbildning inom fritt bildningsarbete som ordnas i folkhögskolorna och studiecentralerna översteg priserna per enhet utgående från kostnadsuppgifterna för 1999 de faktiska kostnaderna per enhet med 12 procent i folkhögskolorna och 15 procent i studiecentralerna. I fråga om den utbildning inom fritt bildningsarbete som ordnas i idrottsutbildningscentrerna var priserna per enhet 12 procent lägre än de faktiska kostnaderna per enhet 1999.

1.4. Kostnader att beakta vid beräkning av priserna per enhet för undervisningsverksamhet

Enligt 65 § 2 mom. lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet skall när priserna per enhet för grundläggande ut-

bildning, gymnasieutbildning och yrkesutbildning för 1999 beräknas, till de totala kostnaderna för 1997 samt antalet elever och studerande under nämnda år inte hänförs kostnaderna för grundläggande utbildning, gymnasieutbildning och grundläggande yrkesutbildning vid övningsskolor, skolhem, folkhögskolor och medborgarinstitut och inte heller de elever och studerande som deltagit i nämnda utbildning. Med bestämmelsen undvek man en situation där nämnda läroanstalter skulle ha blivit tvungna att retroaktivt särskilja kostnaderna för nämnda utbildning år 1997 från läroanstalternas övriga kostnader. Detta skulle ha åsamkat läroanstalterna oskäligt mycket extra arbete och det hade inte heller varit möjligt att säkra kostnadsuppgifternas tillförlitlighet.

Bestämmelserna förutsätter däremot att också nämnda läroanstalters kostnader samt elever och studerande beaktas vid beräkningen av priserna per enhet enligt utbildningsform i och med beräkningen av priserna per enhet för 2001. Detta förutsätter att läroanstalterna också särskiljer kostnadsuppgifterna enligt utbildningsform från och med 1999.

1.5. Kommunens finansieringsandel vid grundläggande yrkesutbildning som ordnas i form av läroavtalsutbildning

Enligt 12 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet beviljas utbildningsanordnaren finansiering för driftskostnader inom grundläggande yrkesutbildning och yrkesinriktad tilläggsutbildning som ordnas i form av läroavtalsutbildning enligt antalet studerande och det per studerande bestämda priset per enhet. För den grundläggande yrkesutbildningen och den yrkesinriktade tilläggsutbildningen räknas egna pris per enhet. Nämnda utbildning beaktas inte i den per kommuninvånare beräknade finansieringsandelen av driftskostnader som gäller undervisningsverksamhet och bibliotek och således inte heller i kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna. Finansieringen av grundläggande yrkesutbildning som ordnas i form av läroavtalsutbildning avviker i detta avseende från finansieringen av grundläggande yrkesutbildning som ord-

nats på annat sätt. I grunden för statsandelen till kommunen beaktas enligt 8 § 3 punkten lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet och även i kommunens finansieringsandel enligt 9 § 2 mom. för närvarande endast grundläggande yrkesutbildning som inte är läroavtalsutbildning på basis av antalet studeranden och det pris per enhet som bestämts per studerande för den grundläggande yrkesutbildningen i kommunen.

1.6. Priset per enhet för museer

Enligt 28 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet skall undervisningsministeriet årligen såsom pris per enhet som läggs till grund för statsandelen till museer fastställa det för föregående år för museernas kalkylerade årsverken fastställda priset per enhet. Vid fastställandet av priset per enhet beaktas dock förändringarna i kostnadsnivån och de förändringar i verksamheten som statens åtgärder föranleder. Enligt 68 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet var de priser per enhet som fastställdes för museer för 1999 lika med de priser per enhet som fastställdes för 1998, justerade enligt den beräknade kostnadsnivån för 1999. Utgångspunkten för beräkning av priset per enhet för museer är således för närvarande priset per enhet för 1998. Priset per enhet är 194 634 mark per kalkylerat årsverke år 2000.

1.7. Grunderna för understöd enligt prövning och fastställandet av statsandelen vid kommunindelning

Enligt 13 § lagen om statsandelar till kommunerna kan finansieringsunderstöd enligt prövning beviljas en kommun som i första hand på grund av exceptionella eller tillfälliga ekonomiska svårigheter är i behov av ökat ekonomiskt stöd.

Det finns inga särskilda bestämmelser om beräkningsgrunderna för bestämningsgrunderna för statsandelarna i sådana fall då en kommun delas så att den blir en del av andra kommuner.

1.8. Bedömning av nuläget

Enligt den gällande lagen om statsandelar till kommunerna justeras konstaterade förändringar i kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna som en post i statsandelarna för följande år. Den förändring i kostnadsfördelningen som konstaterats vid den första kvartalsjusteringen förutsätter ett tillägg om 2 502 milj. mk i statsandelarna för 2001.

På riksnivå har kommunernas ekonomi förbättrats sedan 1998, vilket beror på att skatteintäkterna, i synnerhet samfundsskatten, har ökat mera än beräknat. Det beräknas att kommunernas finansieringsbalans fortsätter att förbättras även 2001. Den övergripande positiva utvecklingen av kommunernas ekonomi gör det möjligt att periodisera justeringen av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna över tre år. Ett principbeslut om periodiseringen ingick i regeringens proposition till Riksdagen gällande rambeslutet för budgeten för 2001.

Finansieringsunderstöd enligt prövning har av hävd använts för att minska ekonomins problem att anpassa sig till de minskade intäkterna på grund av förändringar i statsandels- och skattegrunderna. En bestämmelse som motsvarar den föreslagna utvidgningen av grunderna för finansieringsunderstöd enligt prövning har gällt åren 1997—1999.

Förfarandet för enhetlighet enligt kommunindelningenslagen (1196/1997) inleddes när den nya kommunindelningenslagen trädde i kraft vid ingången av 1998. Vid ikraftträdandet förbereddes inte situationer där en kommun delas så att den blir en del av flera kommuner. I sådana fall uppstår en situation där de uppgifter som behövs för att beräkna statsandelarna inte är tillgängliga vid den tidpunkt då besluten om beviljande av statsandelar skall fattas. Eftersom normalt förfarandet inte kan tillämpas bör lagstiftningen kompletteras.

2. Propositionens mål

Syftet med denna proposition är att öka stabiliteten i kommunernas ekonomi genom att periodisera den i lag avsedda justeringen av kostnadsfördelningen över tre år.

Kompletteringen av grunderna för beviljande av understöd enligt prövning syftar till att säkerställa att enskilda kommuner inte råkar i ekonomiska svårigheter när övergångsperioden för statsandelsreformen är över.

Bestämmelserna om beräkningsgrunderna för statsandelarna vid ändring av kommunindelningen syftar till att säkerställa att statsandelarna till den kommun som skall upplösas fördelas så rättvist som möjligt mellan de kommuner till vilka delarna av kommunen ansluts.

Syftet med propositionen är också att för enhetliga förfarandet med kommunens finansieringsandel i fråga om olika sätt att ordna grundläggande yrkesutbildning.

3. Föreslagna ändringar

3.1. Ändringar som gäller lagen om statsandelar till kommunerna

Med stöd av vad som anförts ovan föreslås att en ny 32 § fogas till lagen om statsandelar till kommunerna. I paragrafen föreslås bli bestämt att justeringen av kostnadsfördelningen 2000 skall genomföras så, att av beloppet av justeringen av kostnadsfördelningen skall hälften räknas in i statsandelarna för 2001 och på motsvarande sätt en fjärdedel i statsandelarna för åren 2002 och 2003 så som bestäms i lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården, lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet samt i lagen om fritt bildningsarbete.

Det totala beloppet av justeringen av kostnadsfördelningen, 2 052 milj. mk på nivån för 2000, kompenseras således inom tre år. I fråga om undervisnings- och kulturverksamheten avviker periodiseringen i någon mån från huvudregeln.

Som ytterligare grund för beviljande av finansieringsunderstöd enligt prövning föreslås att de särskilda ekonomiska svårigheter som kommunerna åsamkas av verkställigheten av lagen om statsandelar till kommunerna skall beaktas när finansieringsunderstöd beviljas för 2001.

Det föreslås att lagen kompletteras med en bestämmelse om att statsandelarna för en kommun som skall upplösas får delas ut till

de kommuner till vilka den upplösta kommunen ansluts.

3.2. **Ändring av lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården**

Det föreslås att en ny 16 b § fogas till lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården. I den nya paragrafen föreslås bestämmelser om bestämmande av vissa koefficienter som används vid beräkningen av statsandelen för driftkostnaderna inom social- och hälsovården och av den statsandel som beräknas på basis av antalet arbetslösa i kommunen, i sådana situationer där en kommun går samman med flera andra kommuner. Enligt förslaget skall koefficienterna ännu under det år ändringen i kommunindelningen träder i kraft basera sig på den gamla kommunindelningen och uppgifterna enligt den. Året efter det år ändringen i kommunindelningen träder i kraft skall statsandelen däremot beräknas så att koefficienterna för de nya eller utvidgade kommunerna används direkt. Under övergångsperioden påverkar de statistiska uppgifterna om befolkningen i den kommun som upplöses då inte de koefficienter som ligger till grund för bestämmandet av statsandelarna till de nya eller utvidgade kommunerna.

Förfarandet är kalkylmässigt enkelt. De statistiska uppgifter som används vid beräkningen av de olika koefficienterna kan inte fördelas på olika områden i den kommun som upplöses på ett sådant sätt som motsvarar verkligheten. I fråga om sjukfrekvenskoefficienten används ett omfattande källmaterial och vid beräkningen tillämpas dessutom uppgifterna om arbetsoförmåga för en treårsperiod, vilket innebär att de statistiska uppgifterna ändå inte kan basera sig på samma befolkningsunderlag under övergångsperioden. Efter det år ändringen i kommunindelningen träder i kraft är användningen av statistiska uppgifter om den upplösta kommunen således förknippad med osäkerhetsfaktorer.

Förfarandet ovan tillämpas på arbetslöshetskoefficienten, sjukfrekvenskoefficienten och sysselsättningskoefficienten. Motsvarande

de förfarande kan däremot inte iaktas i fråga om fjärrortskoefficienten enligt 16 §. Om fjärrortskoefficient bestämts för den kommun som upplöses eller för de nya eller utvidgade kommunerna, måste en eventuell inverkan av ändringen i kommunindelningen beaktas genom ändringar i statsrådets separata beslut om fjärrortskoefficienterna för kommunerna.

Utöver ovan nämnda koefficienter påverkas kommunens statsandel för hälsovården av antalet arbetslösa, som multipliceras med en kalkylerad kostnad som definierats särskilt per arbetslös. Antalet arbetslösa i den kommun som upplöses skall beaktas särskilt genom att statsandelen för de nya eller utvidgade kommunerna höjs. Eftersom antalet arbetslösa i den kommun som upplöses inte på basis av statistiska uppgifter exakt kan fördelas på de nya eller utvidgade kommunerna året efter det år då ändringen i kommunindelningen träder i kraft, föreslås att de kalkylerade kostnader som beräknas på basis av antalet arbetslösa skall fördelas i samma procentuella proportion som antalet invånare i den kommun som upplöses överförs till de nya eller utvidgade kommunerna. Statsandelarna till kommunerna ökar då i motsvarande proportion.

Enligt 32 § planering av och statsandel för social- och hälsovården skall vissa bestämmelser i lagen om statsandelar till kommunerna tillämpas även på förfarandet och beslutsfattandet gällande social- och hälsovården. För tydlighetens skull föreslås att paragrafen kompletteras med ett omnämnande av den 22 a § som föreslås bli fogad till lagen om statsandelar till kommunerna. Paragrafen gäller bestämmande av statsandelarna när kommunindelningen ändras i ovan nämnda specialfall. Den generella principen enligt 22 a § iaktas vid beräkningen av de kalkylerade social- och hälsovårdskostnaderna per invånare.

På motsvarande sätt som i de andra statsandelslagarna föreslås att en ny 45 b § fogas till lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården. I paragrafen bestäms om kostnadsfördelningen vid beräkningen av statsandelarna för 2001—2003. Enligt en granskning av de uppgiftsbaserade kostnaderna för social- och hälsovården föreligger det inte några särskilda skäl att ändra

de nuvarande vikterna i de kalkylerade kostnaderna. Det föreslås därför att beloppen enligt justeringen av kostnadsfördelningen riktas till social- och hälsovården i proportion till de nuvarande kalkylerade kostnaderna.

3.3. Ändringar som gäller undervisnings- och kulturverksamhet

Allmänt

I propositionen föreslås att 65 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet ändras för att underdimensioneringen i priserna per enhet för undervisnings- och kulturverksamhet skall korrigeras och för att kostnaderna för universitetens övningskolor skall lämnas utanför beräkningen av priserna per enhet för 2001. I anslutning till detta föreslås att också 30 § lagen om fritt bildningsarbete ändras. Det föreslås att 8, 9, 45 och 46 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet skall ändras och att 12 § skall upphävas på grund av att kommunens finansieringsandel utsträcks till att gälla grundläggande yrkesutbildning som ordnas i form av läroavtalsutbildning samt att 68 § ändras för att det pris som läggs till grund för statsandelen till museerna skall höjas. Vidare föreslås att 11 och 12 § lagen om fritt bildningsarbete skall göras klarare i fråga om de förändringar i kostnadsnivån och i verksamhetens art och omfattning som beaktas vid beräkning av priserna per enhet.

Korrigerings- och underdimensioneringen i priserna per enhet för undervisningsverksamhet och bibliotek

De nedskärningar som gjordes före 1996 på grund av sparåtgärderna inom statsekonomin i de priser per enhet som läggs till grund för statsfinansieringen av undervisningsverksamhet och bibliotek avvecklas gradvis under åren 2001—2003 så, att priserna per enhet 2003 motsvarar de verkliga genomsnittliga kostnaderna per enhet. I priserna per enhet föreslås en genomsnittlig nivåhöjning på fem procent 2001 och en genomsnittlig nivåhöjning på tre procent 2002. De föreslagna procenthöjningarna motsvarar den genomsnittli-

ga underdimensionering i priserna per enhet som var känd när man fattade beslut om budgetpropositionen för 2001.

Arrangemanget skall gälla priserna per enhet per elev och per studerande i grundläggande utbildning, gymnasier, yrkesutbildning och yrkeshögskolor, priserna per enhet per invånare för bibliotek samt priserna per enhet per undervisningstimme i medborgarinstitut och i grundläggande konstundervisning. En periodisering på ovan angivet sätt av de verkställda nedskärningarna i statsandelarna motsvarar de anslagsramar som statsrådet fattat beslut om för nämnda år.

Nedskärningarna i priserna per enhet skall avvecklas i fråga om ovanstående funktioner under 2001 och 2002 så, att den bestämmelse om tak för finansieringen som avses i 65 § 1 mom. lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet skall utsträckas till att gälla nämnda år. Samtidigt skall dock det sammanlagda beloppet av de kalkylerade statsandelsgrunderna, vilket begränsar nivån på priserna per enhet, höjas 2001 med ovanstående fem procent från 2000. Det sammanlagda belopp av de kalkylerade statsandelsgrunderna som utgör övre gräns vid beräkning av priserna per enhet för 2002 skall på motsvarande sätt höjas med tre procent från 2001. Vid beräkningen av priserna per enhet skall dessutom den uppskattade förändringen i kostnadsnivån för respektive finansår beaktas enligt vad som bestäms i lagen om statsandelar till kommunerna. Med stöd av 3 § 2 punkten lagen om statsandelar till kommunerna beaktas vid beräkningen av priserna per enhet för 2001 såsom förändring i kostnadsnivån endast hälften av den beräknade förändringen i kostnadsnivån för nämnda år.

Vad som sagts ovan innebär att priserna per enhet för 2001 beräknas på basis av de faktiska kostnaderna för 1999 inom ramen för den föreslagna bestämmelsen om övre gräns. Det inbördes förhållandet mellan priserna per enhet för olika utbildningsformer förändras enligt den kostnadsutveckling som skett från 1997 till 1999. Priserna per enhet för 2002 räknas så att den bestämmelse om övre gräns som använts vid beräkningen av priserna per enhet för 2001 höjs med tre procent. Dessutom justeras priserna per enhet på det sätt som förutsätts av förändringen i kostnadsnivån.

Det inbördes förhållandet mellan priserna per enhet för olika utbildningsformer ändras inte 2002. Priserna per enhet för 2003 räknas direkt på basis av de faktiska genomsnittliga kostnaderna enligt utbildningsform, utan någon bestämmelse som begränsar nivån på priset per enhet.

Förslaget innebär inga ingrepp i de nedskärningar i statsandelarna som gjordes 1996—1998 på basis av invånarantalet i kommunen.

De priser per enhet som bestäms per studerandevecka (folkhögskolorna) och per undervisningstimme (studiecentralerna) och som tillämpas på finansieringen av utbildning som ordnas i folkhögskolor och i studiecentraler som fritt bildningsarbete skall redan 2001 justeras så att de överensstämmer med de verkliga kostnaderna per enhet. Eftersom priserna per enhet för folkhögskolorna och studiecentralerna utgående från kostnadsuppgifterna för 1999 är större än de verkliga kostnaderna, skulle priserna per enhet i folkhögskolorna sjunka med 12 procent och i studiecentralerna med 15 procent jämfört med 2000 års nivå. Eftersom antalet studerandeveckor och undervisningstimmar, med vilka priserna per enhet i dessa läroanstalter multipliceras, dock är underdimensionerade jämfört med verksamhetens faktiska omfattning, är det möjligt att samtidigt öka nämnda prestationers antal i statsbudgeten inom ramen för anslagen.

Enligt 30 § lagen om fritt bildningsarbete gäller om fastställandet av priserna per enhet för 1999 vid medborgarinstituten i tillämpliga delar vad som bestäms i 65 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. I fråga om beräkningen av priserna per enhet per undervisningstimme vid medborgarinstituten, som huvudsakligen drivs av kommunerna, har således samma bestämmelse om övre gräns iakttagits som vid beräkningen av priserna per enhet för grundläggande utbildning, gymnasier, yrkesutbildning, yrkeshögskolor, bibliotek samt för grundläggande konstundervisning som finansieras på basis av ett kalkylerat antal undervisningstimmar. Det föreslås att 30 § lagen om fritt bildningsarbete ändras så att det förfarande som föreslås ovan i motiveringen till 65 § 1 mom. lagen om finansiering av undervisnings- och

kulturverksamhet fortfarande skall tillämpas också vid beräkningen av priserna per enhet för medborgarinstituten för 2001 och 2002. Priserna per enhet för medborgarinstituten var år 1999 11 procent lägre än de faktiska kostnaderna per undervisningstimme nämnda år.

Det föreslås dessutom att till 30 § lagen om fritt bildningsarbete tas in bestämmelser om beräkning av priset per enhet per studerandedygn i de riksomfattande idrottsutbildningscentrerna under 2001 och 2002. Enligt kostnadsuppgifterna för 1999 var nämnda pris per enhet 12 procent lägre än de faktiska kostnaderna per studerandedygn. Enligt förslaget skall priset per enhet för 2001 vara fem procent högre än priset per enhet för 2000 justerat med ändringen i kostnadsnivån. År 2002 skall priset per enhet vara tre procent högre än det med ändringen i kostnadsnivån justerade priset per enhet för 2001. År 2003 skall priset per enhet bestämmas enligt de faktiska kostnaderna 2001.

Kostnader som skall beaktas vid beräkning av priserna per enhet för undervisningsverksamhet samt ändringar i kostnadsnivån och i verksamhetens art och omfattning

Det föreslås att 65 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet ändras så att kostnaderna för universitetens övningsskolor och nämnda skolors elever och studerande inte heller i fortsättningen skall beaktas vid beräkning av de priser per enhet som läggs till grund för statsfinansieringen av den grundläggande utbildningen och gymnasiet för 2001. Kostnaderna för universitetens övningsskolor kan när nämnda priser per enhet räknas ut ännu inte på ett tillförlitligt sätt avskiljas från universitetens övriga kostnader i kostnadsunderlagen för 1999.

Det föreslås att 11 § 1 och 9 mom. och 12 § lagen om fritt bildningsarbete ändras så att av lagen klart framgår hur förändringen i kostnadsnivån samt i verksamhetens art och omfattning beaktas när priserna per enhet för läroanstalter för fritt bildningsarbete bestäms. Enligt gällande lag är det oklart hur nämnda omständigheter beaktas under de år då priserna per enhet beräknas enligt de faktiska genomsnittliga kostnaderna. Nivån på gäl-

lande priser per enhet baserar sig på ovan nämnda 30 § om beräkning av priserna per enhet för 1999, vilken utfärdats som en övergångsbestämmelse.

Det föreslås att bestämmelserna om beaktande av förändringen i kostnadsnivån samt i verksamhetens art och omfattning koncentreras till 11 § 1 mom. och 12 § 1 mom. lagen om fritt bildningsarbete. En bestämmelse som till innehållet motsvarar gällande 12 § tas in som ett 2 mom. i den föreslagna nya 12 §. Det föreslås att de gällande bestämmelserna i 11 § 9 mom. om beaktande av kostnadsnivån och verksamhetens art och omfattning under de år då priserna per enhet inte bestäms på basis av de faktiska kostnaderna skall flyttas till 11 § 1 mom. och 12 § 1 mom.

Vid beräkningen av priserna per enhet för medborgarinstitut, folkhögskolor, idrottsutbildningscentrer och studiecentraler skall enligt förslaget förändringarna i kostnadsnivån samt i verksamhetens art och omfattning beaktas enligt vad som bestäms i 3 § 1 och 2 punkten samt 4 § lagen om statsandelar till kommunerna. Enligt 3 § 1 punkten och 4 § 1 mom. lagen om statsandelar till kommunerna beaktas en förändring i verksamhetens omfattning eller art även i fortsättningen om den följer av en lag eller förordning, av sådana föreskrifter från en statlig myndighet som grundar sig på lag eller förordning eller statsbudgeten. Förändringen i kostnadsnivån beaktas enligt 3 § 2 punkten lagen om statsandelar till kommunerna högst till det fulla beloppet och minst till halva beloppet av den beräknade förändringen i kostnadsnivån. Enligt 4 § 2 mom. nämnda lag anses två tredjedelar av förändringen i kostnadsnivån bero på förändringen i förtjänstnivån och i de lönebundna avgifterna och en tredjedel på förändringen i den allmänna prisnivån.

Kommunens finansieringsandel utsträcks till att gälla grundläggande yrkesutbildning som ordnas i form av läroavtalsutbildning

Det föreslås att 8 § 3 punkten lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet ändras så att också grundläggande yrkesutbildning som ordnas i form av läroavtalsutbildning skall beaktas i statsandels-

grunden för kommunen, på samma sätt som annan grundläggande yrkesutbildning. Enligt 9 § 2 mom. i nämnda lag skall läroavtalsutbildning härvid med avvikelse från gällande situation beaktas också i kommunens per invånare beräknade finansieringsandel av driftskostnader som gäller undervisningsverksamhet och bibliotek. Det föreslås att finansieringsgrunderna till denna del skall för enhetligas i fråga om grundläggande yrkesutbildning i form av läroavtalsutbildning och grundläggande yrkesutbildning i annan form. Den kan inte anses motiverat att sättet på vilket utbildningen ordnas i praktiken är avgörande för huruvida kommunerna är skyldiga att delta i kostnaderna för utbildningen.

Enligt 9 § 2 mom. lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet skall i kommunens finansieringsandel också beaktas grundläggande yrkesutbildning som ordnas i form av läroavtalsutbildning av samkommuner och privata utbildningsanordnare samt statliga läroanstalter, på samma sätt som annan grundläggande yrkesutbildning som dessa instanser ordnar. Förslaget inverkar inte på finansieringen till samkommuner och privata utbildningsanordnare för grundläggande yrkesutbildning som ordnas i form av läroavtalsutbildning. Finansieringen skall dock basera sig på 7 § 1 mom. i stället för gällande 12 § som gäller finansiering av läroavtalsutbildningens driftskostnader.

Att den grundläggande yrkesutbildningen i form av läroavtalsutbildning tas med i kommunens statsandelsgrund och i kommunens finansieringsandel av kostnader som gäller undervisningsverksamhet och bibliotek förutsätter att 9 § 2 mom. 3 punkten och 46 § 3 mom. lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet, som gäller investeringstillägg till anordnare av yrkesutbildning och huvudmän för yrkeshögskolor, skall ändras. Enligt lagens 9 § 2 mom. 3 punkt uppbärs av kommunerna i samband med kommunens finansieringsandel i syfte att finansiera anläggningsprojekt inom den grundläggande yrkesutbildningen ett belopp som beräknats på det sätt som anges i nämnda lagrum och som enligt lagens 46 § 3 mom. betalas till anordnare av grundläggande yrkesutbildning som ett investeringstillägg. Detta förfarande gäller för närvarande inte lä-

roavtalsutbildningen, eftersom denna utbildning inte alls omfattas av kommunens finansieringsandel. Utbetalning av investeringstillägg till utbildningsanordnarna när det gäller läroavtalsutbildning kan inte heller i fortsättningen anses motiverat, eftersom huvuddelen av utbildningen ordnas på arbetsplatser i samband med praktiska arbetsuppgifter. Utbildningsanordnarens investeringsbehov är således betydligt mindre i läroavtalsutbildningen än i annan grundläggande yrkesutbildning. Det föreslås därför att 9 § 2 mom. 3 punkten och 46 § 3 mom. lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet ändras så att grundläggande yrkesutbildning som ordnas i form av läroavtalsutbildning inte heller i fortsättningen skall beaktas i de investeringstillägg som betalas till utbildningsanordnarna.

Med undantag av ovannämnda förslag om kommunens finansieringsandel görs i propositionen inga ändringar i gällande bestämmelser om finansieringen av grundläggande yrkesutbildning som ordnas i form av läroavtalsutbildning, såsom beräkning av priserna per enhet. Om bestämmelserna om finansieringen av läroavtalsutbildningen i framtiden utvecklas till andra delar än vad som föreslås i denna proposition, kommer också frågan om att utsträcka investeringstillägget till läroavtalsutbildningen till omprövning.

På grund av den föreslagna ändringen av 8 § 3 punkten lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet föreslås att 12 § om finansieringen av läroavtalsutbildningens driftskostnader skall upphävas.

Finansieringen av grundläggande yrkesutbildning som ordnas i form av läroavtalsutbildning skall på ovan relaterat sätt bestämmas enligt lagens 7—9 §. De bestämmelser om finansieringen av yrkesinriktad tilläggsutbildning i form av läroavtalsutbildning som ingår i 12 §, som föreslås bli upphävd, flyttas som sådana över till en innehållsmässigt ny 11 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet på det sätt som föreslås i en separat proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om finansiering av yrkesinriktad tilläggsutbildning (RP /2000 rd).

I 45 § 1 mom. och 46 § 5 mom. lagen om finansiering av undervisnings- och kultur-

verksamhet föreslås vissa tekniska justeringar i hänvisningsbestämmelserna till följd av ovan relaterade ändringar.

Höjning av priset per enhet för museer

Det föreslås att 68 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet ändras så att det där bestäms om det pris per enhet som skall läggas till grund för statsandelen till museer 2001. I nämnda paragraf bestäms för närvarande om priserna per enhet för museer och orkestrar 1999 som ett arrangemang i anslutning till ikraftträdandet av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. Enligt förslaget skall priset per enhet per kalkylerat årsverke vid museerna vara 200 200 mark 2001. Detta belopp skall också innefatta den beräknade ändringen i kostnadsnivån för nämnda år. Det föreslagna priset per enhet för 2001 är högre än vad som skulle vara möjligt om man beräknade det enligt gällande 28 § på basis av det för 2000 bestämda priset per enhet. Förslaget innebär en permanent höjning av det pris per enhet som läggs till grund för statsandelen till museerna.

Från 2002 skall priserna per enhet för museerna bestämmas enligt gällande 28 § på basis av priserna per enhet året före finansåret med beaktande av förändringarna i kostnadsnivån och de förändringar i verksamheten som statens åtgärder föranleder. Priset per enhet för 2002 skall således beräknas på basis av det pris per enhet som föreslås i 68 § för 2001.

4. Propositionens verkningar

I periodiserad form innebär den justering som skall genomföras att statsandelarna för 2001 ökar med sammanlagt 1 251 milj. mk, varav kommunernas andel är 1 068 milj. mk, i genomsnitt ca 208 mk per invånare. År 2002 är motsvarande justering, på nivån för 2001, 708 milj.mk. Genom de andelar som fogas till stadsandelarna åren 2002 och 2003 kommer den återstående delen av justeringen av kostnadsfördelningen att genomföras. På nivån för 2000 är justeringen av kostnadsfördelningen till fullt belopp 2 502 milj. mk.

De på basis av statistiska uppgifter justera-

de kostnader som berättigar till statsandel för social- och hälsovården var 1998 något över 3,6 mrd. mk större än de kalkylerade kostnaderna. Den ökning till fullt belopp av statsandelen för social- och hälsovården som på basis av detta behövs för att bevara kostnadsfördelningen uppgår med en indexförhöjning på 1,2 procent till ca 921 milj. mk. Ökningen har beräknats enligt ovan nämnda 24,2 procent. Enligt propositionen riktas ca 461 milj. mk av ökningen till år 2001 och ca 230 milj. mk till år 2002 och 2003.

Avvecklande av de nedskärningar som gjorts i priserna per enhet på grund av sparåtgärderna i den offentliga ekonomin medför en ökning av den finansiering som beviljas kommuner och andra anordnare av undervisnings- och kulturtjänster för undervisningsverksamhet och bibliotek med sammanlagt ca 796 miljoner mark 2001 och med ytterligare ca 480 miljoner mark sammanlagt 2002. Från och med 2003 bestäms nivån på priserna per enhet enligt de faktiska genomsnittliga kostnaderna, vilket innebär att utvecklingen i fråga om statsandelsbeloppet beror på kostnadsutvecklingen.

Den föreslagna höjningen av priserna per enhet ökar kommunernas finansieringsandel för undervisningsverksamhetens och bibliotekets driftskostnader med sammanlagt 600 miljoner mark 2001 och med ytterligare 362 miljoner mark sammanlagt 2002.

När man beaktar den föreslagna korrigeringen i eftersläpningen i priserna per enhet, de faktiska kostnaderna för 1999 och den beräknade ändringen i kostnadsnivån för 2001, stiger priserna per enhet år 2001 med i genomsnitt 6 procent i grundläggande utbildning, i genomsnitt 3 procent i gymnasier, i genomsnitt 8 procent i yrkesutbildning, i genomsnitt 8 procent i yrkeshögskolor, i genomsnitt 6 procent i grundläggande konstundervisning som finansieras på basis av antalet undervisningstimmar, i genomsnitt 5 procent i medborgarinstitut och i genomsnitt 6 procent i riksomfattande idrottsutbildningscentrer. Priset per enhet för bibliotek sjunker med 1 procent. Priset per enhet för folkhögskolor sjunker med 12 procent och priset per enhet för studiecentraler med 15 procent.

Genom att den grundläggande yrkesutbildning som ordnas i form av läroavtalsutbild-

ning tas med i kommunens finansieringsandel för undervisningsverksamhetens och bibliotekets kostnader minskar kommunens statsandelar med ca 158 miljoner mark 2001. I och med förslaget ändras kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna till statens förmån med motsvarande belopp. Förslaget har beräknats utgående från antagandet att nämnda utbildning 2001 ordnas för 12 000 studerande och att priset per enhet per studerande är 30 577 mark.

Att den grundläggande yrkesutbildningen i form av läroavtalsutbildning tas med i kommunens finansieringsandel inverkar inte på utbildningens volym, eftersom finansieringsandelen per kommuninvånare är lika stor i alla kommuner. Omfattningen på den utbildning som en enskild kommun ordnar inverkar således inte på denna kommuns finansieringsandel.

Förslaget till höjningen av priset per enhet för museer innebär en ökning av statsandelen för museer med ca 2 miljoner mark per år.

De ovannämnda talen innehåller en indexförhöjning av statsandelarna på 1,2 procent, där hälften av den uppskattade höjningen av kostnadsnivån för 2001, 3,1 procent, har beaktats liksom den justering på —0,4 procent som görs på basis av förändringen i den faktiska kostnadsnivån för 1999. Indexförhöjningen ökar statsandelarna med 340 milj. mk, varav kommunernas andel är 303 milj. mk.

Enligt propositionen uppgår de kalkylerade statsandelarna inom statsandelssystemet, jämte utjämningsposter, till sammanlagt 25 749 milj. mk år 2001, i genomsnitt ca 5 000 mk per invånare. Statsandelarnas betydelse för kommunerna varierar betydligt från kommun till kommun. I sammanlagt ca 230 kommuner utgör statsandelarna minst en tredjedel av inkomstfinansieringen, som består av det totala beloppet av skatteinkomster och statsandelar. Den stabiliserande effekt som justeringen av kostnadsfördelningen har på ekonomin gäller i synnerhet kommuner där statsandelarna är av stor betydelse för inkomstfinansieringen. Finansieringsbalansen påverkas dock också av andra faktorer, t.ex. kommunvisa förändringar i utgiftsbehoven och beskattningsgrunderna.

Bestämmelsen om att finansieringsunderstöd enligt prövning kan användas för att

lindra de särskilda ekonomiska svårigheter som verkställigheten av statsandelssystemet åsamkar kommunerna syftar till att skapa beredskap för att stöda i första hand sådana kommuner där utbetalningen av övergångsutjämningsstillägg för statsandelsreformen upphör 2001. Det finns 28 sådana kommuner och beloppet av de utjämningsstillägg som upphör uppgår till sammanlagt 48 milj. mk år 2001. Propositionen påverkar inte beloppet av finansieringsunderstöd enligt prövning.

Den föreslagna bestämmelsen om utbetalning av statsandelar i samband med att kommunindelningen ändras har inte några väsentliga ekonomiska verkningar.

Propositionen har inte några verkningar i fråga om organisation eller personal.

5. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag i samarbete med inrikesministeriet, social- och hälsovårdsministeriet samt undervisningsministeriet. Ärendet har behandlats i delegationen för kommunal ekonomi och kommunalförvaltning.

6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2001 och avses bli behandlad i samband med den.

Det föreslås att 12 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet, vilken gäller finansiering av läroavtalsutbildningens driftskostnader, slopas. I paragrafen finns även bestämmelser om finansieringen av yrkesinriktad tilläggsutbildning som ordnas i form av läroavtalsutbildning. Avsikten är att bestämmelserna utan ändringar skall överföras till 11 §, som revideras särskilt. Paragrafen avses bli reviderad så, att den allmänt gäller finansiering av driftskostnaderna för yrkesinriktad tilläggsutbildning. Däri ingår finansiering av yrkesinriktad tilläggsutbildning som ordnas i form av läroavtalsutbildning. Förslaget om revidering av 11 § ingår i en särskild proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om finansiering av yrkesinriktad tilläggsutbildning. Om propositionen i fråga inte leder till att 11 § revideras i enlighet med förslaget, bör bestämmelserna om finansiering av yrkesinriktad tilläggsutbildning som ordnas i form av läroavtalsutbildning i nuvarande form tas in i 12 §, som enligt denna proposition föreslås upphävd.

7. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2001.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ändring av lagen om statsandelar till kommunerna**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 20 december 1996 om statsandelar till kommunerna (1147/1996) 30 §
och
fogas till lagen nya 22 a och 32 § som följer:

7 kap.

Särskilda stadganden

22 a §

*Bestämmande av statsandelarna vid vissa
ändringar i kommunindelningen*

När kommuner slås samman med två eller flera kommuner beräknas i fråga om den kommun som upplöses statsandelarna och utjämningen av statsandelarna för de nya eller utvidgade kommunerna på basis av de uppgifter för den kommun som upplöses vilka ligger till grund för bestämmandet av statsandelarna det år som ändringen i kommunindelningen träder i kraft.

För det år ändringen av kommunindelningen träder i kraft delas de statsandelar som avses i 1 mom. mellan de nya eller utvidgade kommunerna i samma proportion som antalet invånare i den kommun som upplöses fördelar sig mellan de övriga kommuner som ändringen i kommunindelningen gäller.

Inom undervisnings- och kulturverksamheten beviljas den på det kalkylerade antalet studerande, undervisningstimmar och årsverken baserade statsandelen de kommuner som vid ändring av kommunindelningen åläggs att ordna tjänsterna i fråga.

Som grund för invånarantalet i områdena i kommunen betraktas de i befolkningsdatabasen avsedda befolkningsuppgifterna i slutet av augusti under fastställelseåret.

Vad som bestäms i denna paragraf tillämpas det år ändringen av kommunindelningen träder i kraft på alla statsandelar samt det år ändringen i kommunindelningen träder i kraft och året därpå på utjämningen av skatteinkomsterna och på grunderna för statsandelarna för anläggningskostnader.

30 §

Finansieringsunderstöd 2001

Utöver vad som bestäms i 13 § beaktas vid beviljandet av finansieringsunderstöd för 2001 även de särskilda ekonomiska svårigheter som verkställigheten av denna lag åsamkar kommunerna.

32 §

*Justering av kostnadsfördelningen mellan
staten och kommunerna 2000*

Utän hinder av 3 § 4 punkten justeras kostnadsfördelningen 2000 så, att i statsandelarna för 2001 inräknas hälften och i statsandelarna för 2002 och 2003 för vardera året en fjärdedel av det totala beloppet av justeringen av kostnadsfördelningen så som bestäms i lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården, lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet samt i lagen om fritt bildningsarbete (632/1998).

Denna lag träder i kraft den 20 . förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.
 De åtgärder för fastställandet av statsandelarna för 2001 som verkställigheten av lagen

2.

Lag

om ändring av lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården

I enlighet med riksdagens beslut ändras i lagen den 3 augusti 1992 om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/1992) 32 §, sådan den lyder i lag 1150/1996, samt fogas till lagen nya 16 b och 45 b § som följer:

16 b §

Bestämmande av vissa koefficienter och beaktande av antalet arbetslösa vid ändring i kommunindelningen

I samband med ändring i kommunindelningen enligt 22 a § lagen om statsandelar till kommunerna tillämpas vid beräkningen av statsandelarna för det år då ändringen i kommunindelningen träder i kraft de koefficienter som avses i 13—15 § i denna lag och som baserar sig på kommunindelningen året innan. När statsandelarna för senare år beräknas används uppgifterna för de nya eller utvidgade kommunerna vid beräkningen av koefficienterna.

De i 12 § 2 mom. avsedda kostnader som beräknas på basis av antalet arbetslösa i kommunen fördelas vid beräkningen av statsandelen för året efter det år då ändringen i kommunindelningen träder i kraft mellan de nya eller utvidgade kommunerna i en proportion som motsvarar ändringarna per invånare under det år ändringen i kommunindelningen träder i kraft.

32 §

Tillämpningen av vissa bestämmelser i statsandelslagen

På fastställande av resurser och betalningen av statsandel tillämpas dessutom följande bestämmelser i statsandelslagen:

1) bestämmelserna i 14 § om förhandlingsförfarande,

2) bestämmelserna i 16 § om beviljande av statsandel och finansieringsunderstöd samt om fastställande av den på skatteinkomst baserade utjämnningen av statsandelarna,

3) bestämmelserna i 17 § om utbetalning,

4) bestämmelserna i 18 § om betalning av utebliven förmån,

5) bestämmelserna i 19 § om återbetalning av grundlös förmån,

6) bestämmelserna i 20 § om upphörande av betalningsskyldighet,

7) bestämmelserna i 22 a § om bestämmande av statsandelarna vid vissa ändringar i kommunindelningen.

45 b §

Justering av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna 2000

Utan hinder av 18 § 3 mom. justeras kostnadsfördelningen 2000 så att i statsandelarna för 2001 inräknas hälften och i statsandelarna för 2002 och 2003 för vardera året en fjär-

dedel av beloppet av justeringen av kostnadsfördelningen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

De åtgärder för fastställandet av statsandelarna för 2001 som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

3.

Lag**om ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet**

I enlighet med riksdagens beslut upphävs i lagen den 21 augusti 1998 om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (635/1998) 12 §, ändras 8 § 3 punkten, 9 § 2 mom. 3 punkten, 45 § 1 mom., 46 § 3 och 5 mom., 57 § 1 mom. 3 punkten samt 65 och 68 §, samt fogas till 57 § 1 mom. en ny 3 a-punkt som följer:

8 §

Grunden för statsandelen till kommunen

Grunden för statsandelen till kommunen fås genom sammanräkning av

3) produkten av antalet studerande i av kommunen ordnad grundläggande yrkesutbildning samt de priser per enhet per studerande som beräknats särskilt för utbildning som ordnas i form av läroavtalsutbildning och annan grundläggande yrkesutbildning,

9 §

Kommunens finansieringsandel av driftskostnader som gäller undervisningsverksamhet och bibliotek

Vid beräkning av kommunens finansieringsandel sammanräknas alla de statsan-

delsgrunder till kommunerna som avses i 8 § 1—4 och 6 punkten och till det på så sätt erhållna beloppet adderas

3) på grund av kostnader som föranleds av anläggningsprojekt, tio procent av det belopp som fås när produkterna av antalet studerande i yrkeshögskolor och i annan grundläggande yrkesutbildning än läroavtalsutbildning samt de i enlighet med 16 § fastställda genomsnittliga beloppen av priserna per enhet för yrkeshögskolor och grundläggande yrkesutbildning minskas med statsandelsgrunderna uträknade med stöd av de i 19 § 5 mom. och 20 § 5 mom. avsedda årshyror som fastställts för utbildningsanordnarna som grund för beräkning av statsandelen.

45 §

Beviljande och justering av finansiering

Statsbidragsmyndigheten beviljar utan ansökan kommunen eller någon annan anordna-

re av verksamhet enligt någon av de lagar som nämns i 1 § den statsandel som avses i 6 och 13—15 § samt den finansiering för driftskostnader som avses i 7 och 11 § så som bestäms i 16 § 2 mom. lagen om statsandelar till kommunerna.

46 §

Utbetalning av finansiering för driftskostnader

Till den finansiering som betalas till anordnare av yrkesutbildning adderas på basis av kostnader för anläggningsprojekt ett belopp som är 43 procent av det belopp som fås när produkten av utbildningsanordnarens studerandeantal och det genomsnittliga belopp för priserna per enhet som fastställts för yrkesutbildning i enlighet med 16 § dividerad med tio minskas med de statsandelsgrunder som beräknats på basis av de årshyror som fastställts för utbildningsanordnaren med stöd av 19 § 5 mom. som grund för beräkning av statsandelen. Härvid beaktas dock inte antalet studerande i yrkesutbildning som ordnas i form av läroavtalsutbildning. Det belopp som skall adderas till finansieringen till huvudmannen för en yrkeshögskola beräknas på motsvarande sätt på basis av antalet studerande, det genomsnittliga belopp för priserna per enhet som fastställts för yrkeshögskolorna i enlighet med 16 § och den årshyra som fastställts för yrkeshögskolan med stöd av 20 § 5 mom. som grund för beräkning av statsandelen.

Om den statsandelsgrund för kommunen om vilken bestäms i 8 § och till vilken adderats det belopp enligt 3 mom. som beräknats på basis av kostnader för anläggningsprojekt, den finansiering som beviljas kommunen enligt 11 § 2 och 3 mom., den statsandel som beviljas kommunen enligt 13—15 § och de belopp som skall betalas till kommunen enligt 4 mom., är mindre än de belopp som beräknats enligt 9 och 10 §, skall kommunen betala skillnaden till staten i två poster, den första posten före utgången av juli under fi-

nansåret och den andra posten före utgången av februari det år som följer efter finansåret.

57 §

Tillämpning av vissa bestämmelser i lagen om statsandelar till kommunerna

På finansiering som avses i denna lag skall dessutom tillämpas följande bestämmelser i lagen om statsandelar till kommunerna:

3) 20 § om när betalningsskyldigheten förfaller,

3 a) 22 a § om bestämmande av statsandelarna vid vissa ändringar i kommunindelningen, samt

65 §

De genomsnittliga beloppen för priserna per enhet och priserna per enhet 2001 och 2002

De genomsnittliga belopp för priserna per enhet som avses i 16 § samt de priser per enhet som avses i 17—20 §, 21 § 2 mom. och 24 § beräknas för 2001 och 2002 så som bestäms i denna paragraf.

De genomsnittliga belopp för priserna per enhet och priserna per enhet för 2001 beräknas på basis av de faktiska totalkostnaderna för 1999 så att de statsandelsgrunder som beräknas på basis av priserna per enhet för 2001 och antalet elever, studerande, undervisningstimmar och invånare 1999, sammanlagt motsvarar de sammanlagda kalkylerade statsandelsgrunder för 2000 som beräknats enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (635/1998) på basis av samma antal elever, studerande, undervisningstimmar och invånare för 2000 för de funktioner som avses i de lagrum som nämns ovan i 1 mom., justerade med ändringen i kostnadsnivån och höjda med fem procent.

Vid beräkning av priserna per enhet för 2002 höjs de genomsnittliga beloppen för

priserna per enhet för 2001, vilka justerats med ändringen i kostnadsnivån, med tre procent.

Utan hinder av 17 och 18 § skall när priserna per enhet för grundläggande utbildning och gymnasieutbildning för 2001 beräknas till de totala kostnaderna för 1999 samt antalet elever och studerande under 1999 inte hänföras kostnaderna för grundläggande utbildning och gymnasieutbildning vid universitetens övningskolor och inte heller de elever och studerande som deltagit i nämnda utbildning.

68 §

Priset per enhet för museer 2001

Det pris per enhet som läggs till grund för statsandelen för museernas driftskostnader är 200 200 mark per kalkylerat årsverke år 2001.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

4.

Lag

om ändring av lagen om fritt bildningsarbete

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen den 21 augusti 1998 om fritt bildningsarbete (632/1998) 11 § 1 och 9 mom. samt 12 och 30 § som följer:

11 §

Pris per enhet

Vederbörande ministerium bestämmer priserna per enhet per studerandevecka, studerandedygn, studerandedag, undervisningstimme och studiecirkeltimme för det följande året. Priserna per enhet bestäms enligt den beräknade kostnadsnivån för finansåret.

Under andra år än de som avses i 2—5 mom. bestäms priset per enhet så att det är lika med priset per enhet för föregående år.

aktas förändringen i kostnadsnivån samt i verksamhetens omfattning och art med iakttagande i tillämpliga delar av vad som bestäms i 3 § 1 och 2 punkten samt 4 § lagen om statsandelar till kommunerna (1147/1996).

Om kostnadsnivån har förändrats väsentligt jämfört med den nivå på basis av vilken driftskostnadernas pris per enhet har bestämts, kan vederbörande ministerium beakta detta vid bestämmandet av priset per enhet för det följande året.

30 §

12 §

Priserna per enhet för medborgarinstitut och idrottsutbildningscentrer 2001 och 2002

Förändringen i kostnadsnivån samt i verksamhetens omfattning och art

Vid beräkningen av priserna per enhet be-

Om fastställandet av priserna per enhet för 2001 och 2002 vid medborgarinstituten gäller i tillämpliga delar vad som bestäms i 65 §

lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (635/1998).

Priserna per enhet för riksomfattande idrottsutbildningscentrer för 2001 räknas så att det för 2000 bestämda priset per enhet, justerat med ändringen i kostnadsnivån, höjs med fem procent. För 2002 beräknas priserna per enhet så att det för 2001 bestämda priset per

enhet, justerat med ändringen i kostnadsnivån, höjs med tre procent.

Denna lag träder i kraft den 20 .
Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 6 oktober 2000

Republikens President

TARJA HALONEN

Region- och kommunminister *Martti Korhonen*

1.**Lag****om ändring av lagen om statsandelar till kommunerna**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 20 december 1996 om statsandelar till kommunerna (1147/1996) 30 §
och
fogas till lagen nya 22 a och 32 § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

Särskilda stadganden

22 a §

*Bestämmande av statsandelarna vid vissa
ändringar i kommunindelningen*

När kommuner slås samman med två eller flera kommuner beräknas i fråga om den kommun som upplöses statsandelarna och utjämningen av statsandelarna för de nya eller utvidgade kommunerna på basis av de uppgifter för den kommun som upplöses vilka ligger till grund för bestämmandet av statsandelarna det år som ändringen i kommunindelningen träder i kraft.

För det år ändringen av kommunindelningen träder i kraft delas de statsandelar som avses i 1 mom. mellan de nya eller utvidgade kommunerna i samma proportion som antalet invånare i den kommun som upplöses fördelar sig mellan de övriga kommuner som ändringen i kommunindelningen gäller.

Inom undervisnings- och kulturverksamheten beviljas den på det kalkylerade antalet studerande, undervisningstimmar och årsverken baserade statsandelen de kommuner som vid ändring av kommunindelningen åläggs att ordna tjänsterna i fråga.

Som grund för invånarantalet i områdena i kommunen betraktas de i befolkningsdatalagen avsedda befolkningsuppgifterna i slutet av augusti under fastställelseåret.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Vad som bestäms i denna paragraf tillämpas det år ändringen av kommunindelningen träder i kraft på alla statsandelar samt det år ändringen i kommunindelningen träder i kraft och året därpå på utjämningen av skatteinkomsterna och på grunderna för statsandelarna för anläggningskostnader.

30 §

30 §

*Finansieringsunderstöd 1997—1999**Finansieringsunderstöd 2001*

Utöver vad 13 § stadgar beaktas vid beviljandet av finansieringsunderstöd för 1997—1999 även de särskilda ekonomiska svårigheter som verkställigheten av denna lag åsamkar kommunerna.

Utöver vad som bestäms i 13 § beaktas vid beviljandet av finansieringsunderstöd för 2001 även de särskilda ekonomiska svårigheter som verkställigheten av denna lag åsamkar kommunerna.

32 §

Justering av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna 2000

Utan hinder av 3 § 4 punkten justeras kostnadsfördelningen 2000 så, att i statsandelarna för 2001 inräknas hälften och i statsandelarna för 2002 och 2003 för vardera året en fjärdedel av det totala beloppet av justeringen av kostnadsfördelningen så som bestäms i lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården, lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet samt i lagen om fritt bildningsarbete (632/1998).

Denna lag träder i kraft den 20 .

De åtgärder för fastställandet av statsandelarna för 2001 som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

2.

Lag**om ändring av lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 3 augusti 1992 om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/1992) 32 §, sådan den lyder i lag 1150/1996, samt
fogas till lagen nya 16 b och 45 b § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

16 b §

Bestämmande av vissa koefficienter och beaktande av antalet arbetslösa vid ändring i kommunindelningen

I samband med ändring i kommunindelningen enligt 22 a § lagen om statsandelar till kommunerna tillämpas vid beräkningen av statsandelarna för det år då ändringen i kommunindelningen träder i kraft de koefficienter som avses i 13—15 § i denna lag och som baserar sig på kommunindelningen året innan. När statsandelarna för senare år beräknas används uppgifterna för de nya eller utvidgade kommunerna vid beräkningen av koefficienterna.

De i 12 § 2 mom. avsedda kostnader som beräknas på basis av antalet arbetslösa i kommunen fördelas vid beräkningen av statsandelen för året efter det år då ändringen i kommunindelningen träder i kraft mellan de nya eller utvidgade kommunerna i en proportion som motsvarar ändringarna per invånare under det år ändringen i kommunindelningen träder i kraft.

32 §

Tillämpningen av vissa stadganden i statsandelslage

På fastställande av resurser och betalningen av statsandel tillämpas dessutom följande stadganden i statsandelslagen:

1) stadgandet i 14 § om förhandlingsförfarande,

32 §

Tillämpningen av vissa bestämmelsen i statsandelslage

På fastställande av resurser och betalningen av statsandel tillämpas dessutom följande bestämmelser i statsandelslagen:

1) *bestämmelserna* i 14 § om förhandlingsförfarande,

Föreslagen lydelse

2) stadgandet i 16 § om beviljande av statsandel och finansieringsunderstöd samt om fastställande av den på skatteinkomst baserade utjämningen av statsandelarna,

3) stadgandet i 17 § om utbetalning,

4) stadgandet i 18 § om betalning av utebliven förmån,

5) stadgandet i 19 § om återbetalning av grundlös förmån, *samt*

6) stadgandet i 20 § om upphörande av betalningsskyldighet.

Gällande lydelse

2) *bestämmelserna* i 16 § om beviljande av statsandel och finansieringsunderstöd samt om fastställande av den på skatteinkomst baserade utjämningen av statsandelarna,

3) *bestämmelserna* i 17 § om utbetalning,

4) *bestämmelserna* i 18 § om betalning av utebliven förmån,

5) *bestämmelserna* i 19 § om återbetalning av grundlös förmån,

6) *bestämmelserna* i 20 § om upphörande av betalningsskyldighet,

7) *bestämmelserna* i 22 a § om *bestämmande av statsandelarna vid vissa ändringar i kommunindelningen.*

45 b §

Justering av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna 2000

Utan hinder av 18 § 3 mom. justeras kostnadsfördelningen 2000 så att i statsandelarna för 2001 inräknas hälften och i statsandelarna för 2002 och 2003 för vardera året en fjärdedel av beloppet av justeringen av kostnadsfördelningen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

De åtgärder för fastställandet av statsandelarna för 2001 som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

3.

Lag**om ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 21 augusti 1998 om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (635/1998) 12 §,
ändras 8 § 3 punkten, 9 § 2 mom. 3 punkten, 45 § 1 mom., 46 § 3 och 5 mom., 57 § 1 mom. 3 punkten samt 65 och 68 §, samt
fogas till 57 § 1 mom. en ny 3 a-punkt som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §

Grunden för statsandelen till kommunen

Grunden för statsandelen till kommunen fås genom sammanräkning av

Grunden för statsandelen till kommunen fås genom sammanräkning av

3) produkten av antalet studerande i av kommunen ordnad grundläggande yrkesutbildning som inte är läroavtalsutbildning samt det pris per enhet som bestämts per studerande för den grundläggande yrkesutbildningen i kommunen,

3) *produkten av antalet studerande i av kommunen ordnad grundläggande yrkesutbildning samt de priser per enhet per studerande som beräknats särskilt för utbildning som ordnas i form av läroavtalsutbildning och annan grundläggande yrkesutbildning,*

9 §

Kommunens finansieringsandel av driftkostnader som gäller undervisningsverksamhet och bibliotek

Vid beräkning av kommunens finansieringsandel sammanräknas alla de statsandelsgrunder till kommunerna som avses i 8 § 1-4 och 6 punkten och till det på så sätt erhållna beloppet adderas

Vid beräkning av kommunens finansieringsandel sammanräknas alla de statsandelsgrunder till kommunerna som avses i 8 § 1—4 och 6 punkten och till det på så sätt erhållna beloppet adderas

3) på grund av kostnader som föranleds av anläggningsprojekt, tio procent av det belopp som fås när produkterna av antalet studerande i grundläggande yrkesutbildning och yrkeshögskolor samt de med stöd av 16 § fastställda genomsnittliga beloppen av priserna per enhet för grundläggande yrkesut-

3) på grund av kostnader som föranleds av anläggningsprojekt, tio procent av det belopp som fås när produkterna av *antalet studerande i yrkeshögskolor och i annan grundläggande yrkesutbildning än läroavtalsutbildning* samt de i enlighet med 16 § fastställda genomsnittliga beloppen av pri-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

bildning och yrkeshögskolor minskas med statsandelsgrunderna uträknade med stöd av de i 19 § 5 mom. och 20 § 5 mom. avsedda årshyror som fastställts för utbildningsanordnarna som grund för beräkning av statsandelen.

serna per enhet för *yrkeshögskolor och grundläggande yrkesutbildning* minskas med statsandelsgrunderna uträknade med stöd av de i 19 § 5 mom. och 20 § 5 mom. avsedda årshyror som fastställts för utbildningsanordnarna som grund för beräkning av statsandelen.

12 §

12 §

Finansiering av läroavtalsutbildningens driftskostnader

Finansiering av läroavtalsutbildningens driftskostnader

För driftskostnader inom grundläggande yrkesutbildning och yrkesinriktad tilläggsutbildning som ordnas i form av läroavtalsutbildning beviljas utbildningsanordnaren finansiering till det belopp som fås när antalet studerande som får nämnda utbildning multipliceras med de pris per enhet som beräknats särskilt för grundläggande yrkesutbildning och särskilt för yrkesinriktad tilläggsutbildning.

(upphävs)

45 §

45 §

Beviljande och justering av finansiering

Beviljande och justering av finansiering

Statsbidragsmyndigheten beviljar utan ansökan kommunen eller någon annan anordnare av verksamhet enligt någon av de lagar som nämns i 1 § den statsandel som avses i 6 och 13—15 § samt den finansiering för driftskostnader som avses i 7, 11 och 12 § så som bestäms i 16 § 2 mom. lagen om statsandelar till kommunerna.

Statsbidragsmyndigheten beviljar utan ansökan kommunen eller någon annan anordnare av verksamhet enligt någon av de lagar som nämns i 1 § den statsandel som avses i 6 och 13—15 § samt den finansiering för driftskostnader som avses i 7 och 11 § så som bestäms i 16 § 2 mom. lagen om statsandelar till kommunerna.

46 §

Utbetalning av finansiering för driftskostnader

Till den finansiering som betalas till anordnare av yrkesutbildning adderas på basis av kostnader för anläggningsprojekt ett belopp som är 43 procent av det belopp som fås när produkten av utbildningsanordnarens

Till den finansiering som betalas till anordnare av yrkesutbildning adderas på basis av kostnader för anläggningsprojekt ett belopp som är 43 procent av det belopp som fås när produkten av utbildningsanordnarens

studerandeantal och det genomsnittliga belopp för priserna per enhet som fastställts för yrkesutbildning med stöd av 16 § dividerat med tio minskas med de statsandelsgrunder som beräknats på basis av de årshyror som fastställts för utbildningsanordnaren med stöd av 19 § 5 mom. som grund för beräkning av statsandelen. Det belopp som skall adderas till finansieringen till huvudmannen för en yrkeshögskola beräknas på motsvarande sätt på basis av antalet studerande, det genomsnittliga belopp för priserna per enhet som fastställts för yrkeshögskolorna med stöd av 16 § och den årshyra som fastställts för yrkeshögskolan med stöd av 20 § 5 mom. som grund för beräkning av statsandelen.

Om den statsandelsgrund för kommunen om vilken bestäms i 8 § och till vilken adderats det belopp enligt 3 mom. som beräknats på basis av kostnader för anläggningsprojekt, den statsandel som beviljas kommunen med stöd av 12—15 § och de belopp som skall betalas till kommunen med stöd av 4 mom., är mindre än de belopp som beräknats enligt 9 och 10 §, skall kommunen betala skillnaden till staten i två poster, den första posten före utgången av juli under finansåret och den andra posten före utgången av februari det år som följer efter finansåret.

studerandeantal och det genomsnittliga belopp för priserna per enhet som fastställts för yrkesutbildning i enlighet med 16 § dividerad med tio minskas med de statsandelsgrunder som beräknats på basis av de årshyror som fastställts för utbildningsanordnaren med stöd av 19 § 5 mom. som grund för beräkning av statsandelen. *Härvid beaktas dock inte antalet studerande i yrkesutbildning som ordnas i form av läroavtalsutbildning.* Det belopp som skall adderas till finansieringen till huvudmannen för en yrkeshögskola beräknas på motsvarande sätt på basis av antalet studerande, det genomsnittliga belopp för priserna per enhet som fastställts för yrkeshögskolorna i enlighet med 16 § och den årshyra som fastställts för yrkeshögskolan med stöd av 20 § 5 mom. som grund för beräkning av statsandelen.

Om den statsandelsgrund för kommunen om vilken bestäms i 8 § och till vilken adderats det belopp enligt 3 mom. som beräknats på basis av kostnader för anläggningsprojekt, *den finansiering som beviljas kommunen enligt 11 § 2 och 3 mom.*, den statsandel som beviljas kommunen enligt 13—15 § och de belopp som skall betalas till kommunen enligt 4 mom., är mindre än de belopp som beräknats enligt 9 och 10 §, skall kommunen betala skillnaden till staten i två poster, den första posten före utgången av juli under finansåret och den andra posten före utgången av februari det år som följer efter finansåret.

57 §

Tillämpning av vissa bestämmelser i lagen om statsandelar till kommunerna

På finansiering som avses i denna lag skall dessutom tillämpas följande bestämmelser i lagen om statsandelar till kommunerna:

3) 20 § om när betalningsskyldigheten förfaller, *samt*

På finansiering som avses i denna lag skall dessutom tillämpas följande bestämmelser i lagen om statsandelar till kommunerna:

3) 20 § om när betalningsskyldigheten förfaller,

3a) 22 a § om bestämmande av statsandelarna vid vissa ändringar i kommunindelningen, *samt*

65 §

De genomsnittliga beloppen för priserna per enhet och priserna per enhet 1999

De genomsnittliga belopp för priserna per enhet som avses i 16 § samt de priser per enhet som avses i 17—20 §, 21 § 2 mom. och 24 § beräknas för 1999 på basis av de faktiska totalkostnaderna för 1997 så att de statsandelsgrunder som beräknas på basis av antalet elever, studerande, undervisningstimmar och invånare 1997 och priserna per enhet för 1999, sammanlagt motsvarar de sammanlagda kalkylerade statsandelsgrunder för 1998 som beräknats enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (705/1992) för de funktioner som avses i nämnda paragrafer, justerade med ändringen i kostnadsnivån.

Utan hinder av 17—19 § skall när priserna per enhet för grundläggande utbildning, gymnasieutbildning och yrkesutbildning för 1999 beräknas till de totala kostnaderna för 1997 samt antalet elever och studerande under nämnda år inte hänföras kostnaderna för grundläggande utbildning, gymnasieutbildning och grundläggande yrkesutbildning vid övningskolor, skolhem, folkhögskolor och medborgarinstitut och inte heller de elever och studerande som deltagit i nämnda utbildning. Kostnaderna för grundläggande utbildning i vuxengymnasier och gymnasiers vuxenlinjer samt de studerande som fått sådan utbildning räknas med i kostnaderna för gymnasiet och i antalet studerande.

65 §

De genomsnittliga beloppen för priserna per enhet och priserna per enhet 2001 och 2002

De genomsnittliga belopp för priserna per enhet som avses i 16 § samt de priser per enhet som avses i 17—20 §, 21 § 2 mom. och 24 § beräknas för 2001 och 2002 så som bestäms i denna paragraf.

De genomsnittliga belopp för priserna per enhet och priserna per enhet för 2001 beräknas på basis av de faktiska totalkostnaderna för 1999 så att de statsandelsgrunder som beräknas på basis av priserna per enhet för 2001 och antalet elever, studerande, undervisningstimmar och invånare 1999, sammanlagt motsvarar de sammanlagda kalkylerade statsandelsgrunder för 2000 som beräknats enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (635/1998) på basis av samma antal elever, studerande, undervisningstimmar och invånare för 2000 för de funktioner som avses i de lagrum som nämns ovan i 1 mom., justerade med ändringen i kostnadsnivån och höjda med fem procent.

Vid beräkning av priserna per enhet för 2002 höjs de genomsnittliga beloppen för priserna per enhet för 2001, vilka justerats med ändringen i kostnadsnivån, med tre procent.

Utan hinder av 17 och 18 § skall när priserna per enhet för grundläggande utbildning och gymnasieutbildning för 2001 beräknas till de totala kostnaderna för 1999 samt antalet elever och studerande under nämnda år 1999 inte hänföras kostnaderna för grundläggande utbildning och gymnasieutbildning vid universitetens övningsko-

lor och inte heller de elever och studerande som deltagit i nämnda utbildning.

68 §

68 §

Priserna per enhet för museer och orkestrar 1999

Priset per enhet för museer 2001

De priser per enhet som fastställs för museer och orkestrar för 1999 är lika med de priser per enhet som fastställts för 1998, justerade enligt den beräknade kostnadsnivån för 1999.

Det pris per enhet som läggs till grund för statsandelen för museernas driftskostnader är 200 200 mark per kalkylerat årsverke år 2001.

—————
*Denna lag träder i kraft den 20 .
Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.*
—————

4.

Lag

om ändring av lagen om fritt bildningsarbete

I enlighet med riksdagens beslut ändras i lagen den 21 augusti 1998 om fritt bildningsarbete (632/1998) 11 § 1 och 9 mom. samt 12 och 30 § som följer:

Föreslagen lydelse

Gällande lydelse

11 §

11 §

Pris per enhet

Pris per enhet

Vederbörande ministerium bestämmer priserna per enhet per studerandevecka, studerandedygn, studerandedag, undervisningstimme och studiecirkeltimme för det följande året.

Vederbörande ministerium bestämmer priserna per enhet per studerandevecka, studerandedygn, studerandedag, undervisningstimme och studiecirkeltimme för det följande året. Priser per enhet bestäms enligt den beräknade kostnadsnivån för finansåret.

—————
Under andra år än de som avses i 2—5 mom. bestäms priset per enhet så att det är lika med priset per enhet för föregående år *korrigerat enligt den uppskattade förändringen i kostnadsnivån och i verksamhetens*

—————
Under andra år än de som avses i 2—5 mom. bestäms priset per enhet så att det är lika med priset per enhet för föregående år.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

art och omfattning under det pågående och det följande året. Förändringar i verksamhetens art och omfattning beaktas till den del de beror på lag, förordning, en föreskrift av en statlig myndighet eller statsbudgeten.

12 §

Justering av priset per enhet

När kostnadsnivån har förändrats väsentligt jämfört med den nivå på basis av vilken driftskostnadernas pris per enhet har bestämts, kan vederbörande ministerium beakta detta vid bestämmandet av priset per enhet för det följande året.

30 §

Priserna per enhet 1999

Utan hinder av 11 § bestäms priserna per enhet för 1998 till priser per enhet för 1999 vid folkhögskolorna, idrottsutbildningscentrerna och studiecentralerna. Priserna per enhet justeras dock med den uppskattade ändringen i kostnadsnivån. Om fastställandet av priserna per enhet för 1999 vid medborgarinstitutet gäller i tillämpliga delar vad som bestäms i 65 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.

12 §

Förändringen i kostnadsnivån samt i verksamhetens omfattning och art

Vid beräkningen av priserna per enhet beaktas förändringen i kostnadsnivån samt i verksamhetens omfattning och art med iakttagande i tillämpliga delar av vad bestäms i 3 § 1 och 2 punkten samt 4 § lagen om statsandelar till kommunerna (1147/1996).

Om kostnadsnivån har förändrats väsentligt jämfört med den nivå på basis av vilken driftskostnadernas pris per enhet har bestämts, kan vederbörande ministerium beakta detta vid bestämmandet av priset per enhet för det följande året.

30 §

Priserna per enhet för medborgarinstitut och idrottsutbildningscentrer 2001 och 2002

Om fastställandet av priserna per enhet för 2001 och 2002 vid medborgarinstitutet gäller i tillämpliga delar vad som bestäms i 65 § lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (635/1998).

Priserna per enhet för riksomfattande idrottsutbildningscentrer för 2001 räknas så att det för 2000 bestämda priset per enhet, justerat med ändringen i kostnadsnivån, höjs med fem procent. För 2002 beräknas priserna per enhet så att det för 2001 bestämda priset per enhet, justerat med änd-

ringen i kostnadsnivån, höjs med tre procent.

Denna lag träder i kraft den 20 .
Åtgärder som verkställigheten av lagen
förutsätter får vidtas innan lagen träder i
kraft.
